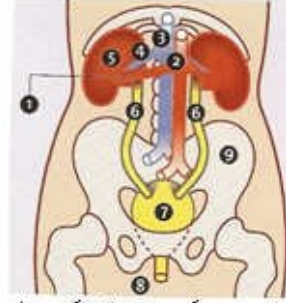

تەۋەرىك ئە سەر نە خۇشپە كانى گورچىلە - Nephrotic disease -

- 1 - بۆرى گورەى خويى گورچىلە
- 2 - Aorta
- 3 - Vena Cava Inferior - بۆرى گورەى خويى دەسى زۆرەۋە
- 4 - بۆرى خويى گورچىلە
- 5 - گورچىلە - Kidney
- 6 - بۆرى كانى مېزەنلە ناۋرگ دا - Ureters
- 7 - مېزەن - Vesica urinaria
- 8 - مېزەن - Urethra
- 9 - جەن - Pelvis

گولانە پشدرى - ھۆلەندا

بەشى يەكەم

جەستە يان لەشى مروف دوونىايەكى پىر ئە سرنج و تەكنىكە: ھەموو پۇژىك لەشى مروف مادە پىكھاتەكانى بە سوود درووست ئەكات و مادەى ژەھراۋى ئە جەستە دا فرى ئەداتە دەرەۋە

پىرست :

- 1- گورچىلەكانت زۆر گرنگن بۇ ژيان
- 2- گورچىلەكانت چۇن كار ئە كەن؟
- 3- تويژىنەۋە و لىكۆلېنەۋە ئە بارەى گورچىلەكان
- 4- گورچىلەكان و بەرز بوونى پەستانى خويىن Hypertension -
- 5- گورچىلەكان و نە خۇشى شەكرەى خويىن Diabetes -
- 6- گورچىلەكان، نە خۇشى گورچىلەكان و تىواناى زاۋى
- 7- كىشەى وىراسى بلۇقە كانى گورچىلە Kidney Cyst Genetic
- 8- بەردى گورچىلە Kidney Stone -
- 9- انتھاب رىنگاى مېزەن Cystitis Inflammation & Urethritis Inflammation -
- 10- انتھابى بەشى پالاۋگەى (فىلتەرى) گورچىلە Glomerulonephritis -
- 11- غودەى گورچىلە Kidney tumor -
- 12- كەمتر كارگردنى درىژخاىەنى گورچىلە Chronic Renal failure of kidney failure -

13- پالاوتنى خوین Dyalese-

14- گۆرینی گورچیلە Kidney Transplantation -

15- سه رچاوه كان

باسىك نه بارهى گورچيله كان و كارىگه ربه نه رىنيه كانى نه خوشى گورچيله كان
گورچيله نه كانت زور گرنگن بو ژيان
كارى گورچيله كان چيه و تووشى نه خوشى گورچيله بوون ماناى چيه؟

جهسته يان لهشى مرؤف دوونىايه كى پر له سرنج و تهكنيكه :هه موو رؤژىك لهشى مرؤف ماده
پىكهاته كانى به سوود درووست نه كات و مادهى ژهراوى له جهسته دا فرى نه داته دهره وه. بو نه م
پرؤسه يه وورده كاربه كى زور ناسكى پىويسته □. نه گهر نه م پاسه تگه (Balans) تىك چوو، ليره دا
كىشه پهيدا نه بيت. ئىنجا ليره دا گورچيله كان رؤئىكى به رچاويان هه يه.
گورچيله كان بهس ته نيا پالئيوگه يه ك (فىلتهر) نىن: نه وان نه ركى خوین پاك كردنه وه يان هه يه،
هه روه ها گورچيله كان كار نه كهن بو راگرتنى ته وازنى "ناو" له لهشى مرؤفا .

گورچيله نه كان هه روه ها نه وه رومؤنانه درووست نه كهن كه نه ركى رىكخستنى كارى په ستانى خوئىيان به
نه ستؤويه ،

له پرؤسه ي به ره هم هئىنانى خرؤلكه سووره كانى جهسته و هه روه ها بو رىكخستنى ماده پىكهاته ي ناو
ئىسكه كان وه Lime:
نه گهر گورچيله كان باش كار نه كهن و چاره سه رى نه كرىن، كىشه و نازارىكى زور بو مرؤف درووست
نه كهن و نه گهرى كوچى به دووا وه يه. ئىنجا بؤيه گورچيله كان زور گرنگن له ژياندا.

1- بؤرى گه وره ي خوئى گورچيله

2- Aorta

3- Vena Cava Inferior- بؤرى گه وره ي خوئى بهشى ژيره وه)

4- بؤرى خوئى گورچيله

5- گورچيله Kidney -

6- بؤريه كانى ميزه ينه رله ناو زگ دا Ureters -

7- ميز ئدان Vesica urinaria -

8- ميز دؤش Urethra

9- سهوز Pelvis -

نەخۇشى گۈورچىلە

ھەزاران كەس ھەن كە گۈورچىلە كانيان باش كار ناكەن. نەوھش نەگەرئىتەوھ بۆ چەند ھۆكارىك وەك :

-كىشەكە ھەر ئە پىش ئە داىك بوون ھەبىت

- التهاب Inflammation -

-گۈورچىلە تىكچوون بە ھۆى نەخۇشەك، بۆ نموونە نەخۇشى بەرزبوونى پەستانى خوین -

Hypertansion

-Diabetes Mellitus يان نەخۇشى شەكرەى خوین

خۇشەختانە ھەندىك ئە نەخۇشەكانى گۈورچىلە چاك ئەبنەوھ بە بى نەوھى كە كارکردنى ئاساى گۈورچىلە تىك بدەن. ئەگەر ئەوھ بە ئەم شىوھىە نەبىت و بىتوو گۈورچىلە بەرە بەرە كەمتر كار بكات، ئەوھ پىي ئەئىن: سستكارى دايمى گۈورچىلە Chronic kidney failure -بە وەسىلەى داو و دەرمان ودارشتنى خشتەى خۇراكى گۈونجاوى رۆژانە (پارىز)، ھەول دە درىت كە كارکردنى گۈورچىلەكان ئە جانەتتىكى ئاسايدا رابگىرىت. ئەگەر ئەوھ نەكرا، ئەبىت كارکردنى گۈورچىلە وەربگىرىت واتا نەخۇش چارەسەر بگىرىت بە چارەسەرىەك كە ئە جىاتى كارى گۈورچىلە كەى خۇى كار بكات واتا بە ئامىرى گۈورچىلەى دەستگرد .

چارەسەرى بە گۈورچىلەى دەستگرد

ھىز و تواناى شاراوهى (Reserve Capacity) گۈورچىلەكان يەكجار زۆرە. ئەكرىت مروڤ بە يەك گۈورچىلە ژيان بباتە سەر. بەلام ئەگەر كارکردنى گۈورچىلە بە شىوھىەك دابەزىت كە كەمتر ئە 10% بىمىنىتەوھ، ئەوسا جەستە-لەش تووشى گىرفتى ژەر دەبىت كە دەرەنجامى ئەو پاشماوھى مادەكانن كە ئە ناو لەشى مروڤدا پەستان. ئىنجا خوین دەبىت پاك بگىرىتەوھ يان با بلىين ئەبىت خوین پىائىورىت. ئەو كىردەوھىە پىي ئەئىن Dialysis:

پالاوتنى خوین Dialysation -

پالاوتنى خوین بە دوو شىوھ ئەكرىت:

-بە ئامىرى گۈورچىلەى دەستگرد Hemodialysis -

-ئە Peritoneal dialysis

به شیوهی Hemodialyse خونین دهپالئیوریت له دهرهوهی لهشی مرؤفدا، له ناو نامیتری Dialyse دا. ئهو کردهوهیه زیاتر 3 کهرته له یهک ههفتهدا ئهکریت، یهک چارهسهری(ههر جاریک) 4 تا 5 کاترمیتری ئهویت .

له Peritoneal dialysis بو پالوتن له پهردهی "زگ" خوی کهک وهدهگرتیت، ئینجا بویه شۆردنهوهی زگیشی پی دهووتریت. ئهم شیوهیه نهخۆشهکه ئهتوانیت له مائهوش نهجمای بدات، 4 تا 5 کهرته له رۆژدا و هر جاریک بو ماوهی نیو کاترمیتر، یان له شهویدا بهردهوام .

نهخۆشهکانی Dialysis تووشی ههندیک پاشکو نهخۆشی و کیشه دهن وهک: زۆر ماندوو بوون و یان خووران(ئائوش)له تهواوی لهشدا. ههروهها ریزهی ئاو له لهشدا دهبیته سنووردار بیت و ههروهها دهبیته خشتهی خوراکي گونجای رۆژانهیان دهستنیشان بکهن؛ ئهوان دهبیته زۆر پاریز له بهکار هینانی خوی بکهن. نهخۆشهکان بواریان له لایهن تهنرووستیهوه باشتر دهبیته، بهلام تووانای کارکردنی گورچيلهکه هر 10% ده مینیتتهوه .

پالوتن یان خاوینکردنهوهی خونین پرۆسهیهکی زۆر به کیشه و گرتنه(هیزی دهویت). ئینجا بویه گورچيلهیهکی نوی دهتوانیت زۆر له ئهم گرتنه کهمتر بکاتهوه .

گورچيله گۆرین -Transplantation-

به گۆرینی گورچيله باری تهنرووستی نهخۆش زۆر باشتر دهبیته و نهخۆشهکه زۆر نازادتره(بهستهراو نیه به کیشهی رۆژانهی خوینپالوتن Dialysis): (پیویسته ناکات. دووای گۆرینی گورچيله بهکار هینانی داو دهرمان هر زهروویه بو ئهوهی که ئهگهری (ریسک فاکتۆری) تینکچوون یان له بهین چوونی گورچيلهکه کهمتر بکرتتهوه .

له هۆلهندا ئهو نهخۆشانهی که شایانن(بو هر نهخۆشیک ناکریت یان ناتواندریت گورچيلهی بو بگۆرن)، گورچيلهیان بگۆردریت، دهبیته ماوهی کهم یان زیاد 4،5 له نۆبته دا بن تا ئهو نهشتهرگهریهیان بو دهکریت. نیسته له ئهو ولاتهدا 1400 نهخۆش ناویان له لیستی چاوهرووانی دایه .

کیشه و گرتنهکانی ناخۆش له هۆکاری ئهم نهخۆشیه :

زۆر له ئهو کهسانهی که دووچاری ئهو نهخۆشیهن، ههندیک کیشهیان بو دروست ده بیت وهک :

- 1- Anemia خونی -
- 2- Hypertensio پەستانی خوین
- 3- نەگەری زۆری بۆ تووشبوون بە چۆک (نەخۆشیەکانی کە بە ھۆی میکروباکتەریا یەکانەووە دروست نەبن) Infection
- 4- کیشەئە ئیسکەکان
- 5- خووران (ئالۆش Itching)

ئەو نەخۆشانە زیاتر دەرمان بەکار دەھێنن و ھەرۆھەرا پە چاوی خشتەئە دارپێژراوی خۆراکی رۆژانەئەیان دەکەن (پاریز).

دەبیت ئەوش بزانی کە Dialysis کاریکی زۆر گرانی و نەخۆش زۆر پێوی دەبەستریتەووە ، بەلام گۆرچیلەئە ئۆش ھەمووکاتیکیان ھەمیشە سەرکەوتوو نیە، ئەویش بە ئۆبەئە خۆئە ھەندیک گرتی ھەئە .

Dialysis زۆری کات دەوئیت و سەرقالی زۆرە ئە ژبانی رۆژانەدا، بەرپاستی ئەو دەبیتە پێشەئە رۆژانەئە نەخۆش.

بەلام زۆر نەخۆش ھەن کە پێئە راھاتوونە و خۆیان گۆنجانوووە ئە گەل ئەم کیشەئە و تێئیدا سەرکەوتوون .